

Europaudvalget og Kulturudvalget EU-konsulenten

Til: Udvalgenes medlemmer og stedfortrædere
23. oktober 2008

Dato:

Danmark og TV 2 vinder sag ved EU's Ret i Første Instans

Retten i Første Instans har ved dom af 22. oktober 2008¹ annulleret Kommissionens beslutning fra 2004 om, at en del af den statsstøtte, som den danske stat ydede stationen gennem licensmidlerne, var i strid med EU's konkurrenceregler. Dommen sætter foreløbigt punktum i fire annullationssager, som er anlagt af Danmark og TV 2, på den ene side, og af to kommercielle tv-selskaber SBS og Viasat, på den anden side, over for Kommissionens beslutning fra 2004.

Reglerne om statsstøtte og radio- og fjernsynsvirksomhed

Radio- og tv-virksomhed har længe indtaget en særstilling i forhold til EU's generelle statsstøtteregler. Denne særstilling blev fremhævet med Amsterdamtraktaten fra 2001, som indsatte en særlig bestemmelse om beskyttelse af tjenesteydelser af almen økonomisk interesse i EF-traktaten². Ved samme lejlighed tilføjedes også Protokol (nr. 32) om offentlig radio- og tv-virksomhed i medlemsstaterne.

Ifølge denne protokol:

"... griber [EF-Traktaten] ikke ind i medlemsstaternes beføjelse til at finansiere public service radio- og tv-virksomhed, for så vidt

¹ Forenede sager T-309/04, T-317/04, T-329/04 og T-336/04. Dommene kan ses på Domstolens hjemmeside: <http://curia.europa.eu/juris/cgi-bin/form.pl?lang=da> (opslag på sagsnummer)

² Artikel 16 TEF.

finansieringen ydes til radio- og fjernsynsforetagender, så disse kan opfylde deres public service-opgaver som pålagt dem, defineret og tilrettelagt af de enkelte medlemsstater [...]”.

I Kommissionens meddelelse om radio- og tv-virksomhed fra 2001, som danner grundlag for Kommissionens behandling af statsstøttesager på området, støttes også en bred definition af public service-opgaverne og det understreges, at det er op til EU-landene selv at definere et offentligt tv-selskabs public service-opgaver³.

Den danske definition af public service-opgaverne er ifølge den dagældende danske bekendtgørelse om vedtægten for TV 2 formuleret således, at kanalen har pligt til ”over for hele befolkningen at sikre et bredt udbud af programmer og tjenester omfattende nyhedsformidling, oplysning, undervisning, kunst og underholdning.”⁴

TV 2, som både leverede public service-ydelser og kommercielle ydelser, har siden 2001 været forpligtet til at føre separate regnskaber for sine public service-aktiviteter og sine kommercielle aktiviteter.

Sagens baggrund

Den 19. april 2004 traf Kommissionen på baggrund af klager fra de kommercielle tv-selskaber beslutning om, at den statsstøtte, som den danske stat i perioden 1995 til 2002 havde ydet til TV 2 i form af bl.a. licensmidler, var lovlig med undtagelse af et beløb på 628,2 mio. kr. (herefter beslutningen af 2004⁵). Med hensyn til dette beløb fandt Kommissionen, at TV 2 var blevet overkompenseret, idet den statslige finansiering oversteg nettoomkostningerne ved public service-virksomheden.

Under sagen gjorde de danske myndigheder ellers gældende, at den statslige overkompensation var nødvendig for at opbygge egenkapital forud for selskabets omdannelse til et aktieselskab i 2003. I sin beslutning bebrejdede Kommissionen imidlertid de danske myndigheder, at de for det første ikke forinden havde fastlagt, hvor stor en egenkapital et sådant selskab burde have, og for det andet at de danske myndigheder ikke havde krævet nogen forrentning af reinvesteringen. De danske myndigheder nøjedes tværtimod med at lade overkompensationen akkumulere i TV 2. Kommissionen

³ Kommissionens meddelelse om anvendelse af statsstøttereglerne på public service-radio og tv-virksomhed, EFT C 320 af 15. november 2001, s. 5 (punkt 33).

⁴ Jf. § 4, stk. 1, i Bekendtgørelse nr. 1346 af 18/12/2000 om vedtægt for TV 2.

⁵ Kommissionens beslutning 2006/217/EF af 19.5.2004 om Danmarks foranstaltninger til fordel for TV 2/Danmark (EUT 2006 L 85, s. 1, og berigtigelse L 368, s. 112).

konkluderede derfor, at overkompensationen udgjorde ulovlig statsstøtte og skulle tilbagebetales af TV 2 med renters rente.

TV 2 betalte pengene tilbage til den danske stat, hvorpå Danmark og TV 2 anlagde sag ved Retten i Første Instans for at få Kommissionens beslutning annulleret. Det samme gjorde to konkurrerende tv-selskaber, SBS og Viasat, som mente, at hele den statsstøtte, som den danske stat havde betalt til TV 2 var i strid med EU's statsstøtteregler, herunder også den statsstøtte, som Kommissionen havde fundet lovlig.

Samtidig med sagsanlægget anmeldte Danmark over for Kommissionen en planlagt rekapitalisering af TV 2 med henblik på statens salg af sine aktier i TV 2. Planen omfattede et statsligt kapitalindskud på 440 mio. kr. og en konvertering af statslån på 394 mio. kr. til egenkapital.

Den 6. oktober 2004 godkendte Kommissionen rekapitaliseringen, med henvisning til, at "det planlagte kapitalindskud på 440 mio. DKK og konverteringen af gæld til egenkapital er nødvendige for at genskabe den kapital, TV 2 efter sin omdannelse til et aktieselskab har behov [for] at kunne opfylde sine public service-forpligtelser".

Domstolens præmisser

Sagsøgerne i de fire sager⁶, som dommen vedrører, havde fremført en række argumenter til støtte for, at Kommissionens beslutning af 2004 skulle annulleres. Retten forholder sig dog kun til nogle af disse. De drejede sig navnlig om følgende:

Definitionen på public service-forpligtelser

De to konkurrerende tv-selskaber, SBS og Viasat, havde i deres sagsanlæg gjort gældende, at Kommissionen ikke burde have godkendt den danske definition af TV 2's public service-forpligtelser.

Domstolen indleder dog med at fastslå, at:

"... medlemsstaterne [...] har en stor skønsbeføjelse med hensyn til definitionen af det, de anser for at være tjenesteydelser af almen økonomisk interesse. Kommissionen kan således kun sætte

⁶ Danmark, TV2, SBS og Viasat.

*spørgsmålstegn ved en medlemsstats definition af disse tjenesteydelser i tilfælde af en åbenbar fejl.*⁷

Retten udtaler endda, med henvisning til Domstolens dom fra 1974 i Sacchi-sagen⁸, at:

”... der [ikke] findes [...] noget i traktaten, der er til hinder for, at medlemsstaterne af ideelle grunde i offentlighedens interesse unddrager radio- og fjernsynsudsendelser [...] fra konkurrencen på markedet ved at overdrage en herpå rettet eksklusiv rettighed til en eller flere virksomheder”⁹.

På den baggrund forkaster Retten SBS's og Viasats anbringende, med henvisning til, at de to selskaber ikke har godtgjort, at Kommissionens vurdering var åbenbart fejlagtig.

Kvalificering af reklameindtægter og licensmidler som statsmidler

TV 2 og Danmark havde bl.a. gjort gældende, at de licensmidler og reklameindtægter, der blev tilført TV 2 via TV 2-Fonden, ikke skulle betragtes som statsmidler. Med hensyn til licensmidlerne fandt TV 2 og Danmark, at de blev betalt af brugerne, og at der dermed ikke var tale om en overførsel af statsmidler.

Retten forkastede anbringendet for så vidt angår licensmidlerne, bl.a. med henvisning til, at pligten til at betale licens ikke følger af et kontraktforhold mellem TV 2 og dennes brugere, men blot er en følge af at eje et fjernsyn eller en radio. Licensmidlerne er således til rådighed for de danske myndigheder og under disses kontrol¹⁰.

Derimod gav Retten Danmark og TV 2 medhold i, at Kommissionen ikke havde begrundet, hvorfor reklameindtægterne skulle betragtes som statsmidler.

Kommissionens begrundelse for, at statsstøtten var ulovlig

Sagens hovedproblemstilling vedrører dog Danmarks og TV 2's anbringende om Kommissionens utilstrækkelige begrundelse for, at statsstøtten var ulovlig.

⁷ Præmis 101.

⁸ Dom af 30. april 1974, Sag 155/73.

⁹ Præmis 103 i Rettens dom.

¹⁰ Præmis 158 og 159.

TV 2 og Danmark havde navnlig gjort gældende, at Kommissionen havde foretaget en utilstrækkelig undersøgelse af de betingelser, hvorunder TV 2 blev finansieret af staten, herunder opbygningen af en reserve som stødpude mod eventuelle udsving i reklameindtægterne.

Selv om Kommissionen anerkendte, at det kan være nødvendigt for virksomheder at have en sådan reserve for at sikre, at de kan opfylde deres public service-opgave, søgte Kommissionen at argumentere for, at der i TV 2's tilfælde ikke var tale om opbyggelse af specifikke reserver, men derimod om akkumulation af egenkapital.

Retten når for det første frem til, at Kommissionen i sin beslutning fra 2004 ikke godtgør, at overkompensationen af TV 2 ikke udgjorde en reserve opretholdt på en gennemsigtig og gennemtænkt måde med henblik særligt på at sikre leveringen af public service uanset udsving i reklameindtægterne, men blot udgjorde en akkumulering af egenkapital uden kontrol¹¹.

Retten finder således, at beslutningen er utilstrækkeligt begrundet og tilføjer:

*”... at denne utilstrækkelige begrundelse skyldes, at **Kommissionen ikke har foretaget nogen seriøs undersøgelse** under den formelle undersøgelsesprocedure af de konkrete betingelser, som i undersøgelsesperioden ligger til grund for fastsættelsen af licensmidlernes størrelse og den del af licensmidlerne, der tilfaldt TV 2”*

¹².

For det andet vurderer Retten, at **Kommissionen ikke har underbygget** sit synspunkt om, **at de danske myndigheder ikke har ført regelmæssig kontrol med den reserve**, der er opbygget i TV 2. Retten tilføjer i den forbindelse, at Kommissionens beslutning fra 2004 selv indeholder oplysninger, som svækker Kommissionens påstand¹³.

På den baggrund når Retten frem til, at Kommissionens beslutning fra 2004 skal annulleres.

Får TV 2 så pengene tilbage?

Dommen forholder sig ikke til, om TV 2 kan få den tilbagebetalte statsstøtte igen. Men de danske myndigheder afgav forud for Kommissionens

¹¹ Præmis 199.

¹² Præmis 202

¹³ Præmis 218.

rekapitaliseringsbeslutning i oktober 2004 en skriftlig erklæring om, at man i tilfælde af, at Retten annullerede Kommissionens beslutning fra 2004, ville forhindre enhver overkompensering til TV 2 som følge af den planlagte rekapitalisering¹⁴. Med andre ord er TV 2 allerede blevet kompenseret gennem rekapitaliseringsordningen og kan ikke få de samme penge igen.

Kan Rettens dom appelleres?

Rettens dom **kan appelleres til Domstolen**, men kun for så vidt angår retsspørgsmål. Med andre ord vil Domstolen ikke kunne foretage en ny vurdering af, om Kommissionens begrundelse for sin beslutning om ulovlig statsstøtte til TV 2 var tilstrækkelig. En appel kan kun gå på, at Retten har baseret sin dom på en urigtig fortolkning af EU-reglerne. Hvis Kommissionen imidlertid er uenig i en principiel retlig problemstilling, som evt. vil kunne danne præcedens i andre lignende sager kan der være en grund til at appellere dommen.

Appel kan indgives af Kommissionen eller af de øvrige parter i sagen, der ikke har fået medhold i deres sager, dvs. de to kommercielle fjernsynsselskaber SBS og Viasat, inden to måneder fra dommens afsigelse.

Kommissionen kan dog også vælge at **træffe en ny beslutning** om, at statsstøtten til TV 2 var ulovlig. Det forudsætter, at den er i stand til at udbedre de mangler i begrundelsen, som Retten har påpeget. Spørgsmålet er imidlertid om Kommissionen har nogen aktuel interesse heri, for så vidt som TV 2 har betalt pengene tilbage til den danske stat og de tilbagebetalte midler – jf. de danske myndigheders skriftlige erklæring – ikke bliver udbetalt igen.

Andre sager på vej

Der verserer to andre sager ved Retten om gyldigheden af Kommissionens beslutning af 6. oktober 2004 om at godkende rekapitaliseringsordningen for TV 2¹⁵. Der er endnu ikke sat dato for domsafsigelsen i disse sager.

Med venlig hilsen

Thomas Fich
(Tlf. 3611)

¹⁴ Jf. Kommissionens beslutning af 6. oktober 2004 i statsstøttesag nr. N 313/2004 – Danmark, Rekapitalisering af TV2/Danmark A/S, pkt. 54.

¹⁵ Sag T-12/05 og T16/05.